

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 30/2013 rd

Statsrådets redogörelse för EU-politiken 2013

Statsrådets utredning med anledning av utvärdering av EU-lagstiftning och lagstiftningsförslag med tanke på Finland

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 september 2013 statsrådets redogörelse för EU-politiken 2013 (SRR 6/2013 rd) till stora utskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga utskotten kan lämna utlåtande om ärendet till stora utskottet senast 15.10.2013.

Stora utskottet sände den 2 oktober 2013 statsrådets utredning med anledning av utvärdering av EU-lagstiftning och lagstiftningsförslag med tanke på Finland (E 113/2013 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig i EU-ärenden Hannele Timonen, statsrådets kansli
- konsultativ tjänsteman Ahti Hirvonen, jord- och skogsbruksministeriet
- enhetschef Jaana Jääskeläinen, justitieministeriet

- regionutvecklingsdirektör Kaisa-Leena Lintilä och industriråd Petteri Kuuva, arbets- och näringsministeriet
- rådet för internationella ärenden Liisi Klobut, miljöministeriet
- lantbruksekonom Kyösti Arovuori, Pellervo ekonomisk forskning PTT
- professor Jyrki Niemi, Forskningscentralen för jordbruk och livsmedel MTT
- direktör Juha Ruippo, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK)
- verksamhetsledare Johan Åberg, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC
- skogsexpert Karoliina Niemi, Skogsindustri rf.

Dessutom har skriftligt yttrande lämnats av

- Landsbygdsverket MAVI
- Livsmedelssäkerhetsverket Evira
- Skogsforskningsinstitutet
- Livsmedelsindustriförbundet rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänt

Utskottet konstaterar att den föregående redogörelsen, alltså den första under vårt EU-medlemskap, kom för fyra år sedan. Många och mycket

har förändrats under åren som gått. I och med Lissabonfördraget, som trädde i kraft i december 2009, har integrationen fördjupats och EU fått nya redskap till sitt förfogande. Utskottet gör dels en allmän bedömning av redogörelsen, dels en närmare granskning av de avsnitt som anknyter till utskottets behörighetsområde.

Redogörelsen understryker att det är Finlands mål att unionen ska bli mer rättvis och mer rätt-
rättslig. Det måste betonas att det inte bara är institutionerna som måste följa bestämmelserna, utan också medlemsstaterna. Kommissionen måste mer konsekvent ingripa om en medlemsstat upprepade gånger bryter mot bestämmelserna och dessutom lyfta fram de administrativa och strukturella bristerna bakom överträdelse-
na.

För ett effektivt genomförande av EU-besluten är det av avgörande vikt att författningarna håller hög kvalitet. Tydliga och fungerande rättsakter bidrar till att de genomförs och följs på bästa sätt. EU-lagstiftningen måste dessutom gälla väsentliga frågor och vara genuint behö-
vlig och acceptabel. EU bör avhålla sig från lag-
stiftning vars syften kan nås lika bra eller bättre på nationell nivå.

I likhet med redogörelsen understryker utskottet att det vid sidan av den egentliga beredningen av ärenden är viktigt att aktivt påverka i frågor som är viktiga eller problematiska för Finland. De centrala linjerna i statsrådets redogörelse över EU-inflytandet från 2009 är fortfarande aktuella. Störst behov av utveckling finns när det gäller att effektivt och med god framförhållning påverka EU i frågor som är väsentliga för Finland.

Att Europeiska rådet numera drar upp riktlinjerna i allt fler frågor förändrar inte det faktum att merparten av EU-ärendena bereds och sköts av ministerierna under ledning av de behöriga ministrarna. Ministerierna svarar också för samordningen av de EU-ärenden som hör till deras behörighetsområde liksom för hörandet av intresser och samarbetet med riksdagen. Utskottet kommer nedan att särskilt ta fasta på att många EU-frågor berör flera olika ministeriers verksamhetsområden och att det därför är vik-

tigt att ministerierna samarbetar och samordnar sina uppfattningar.

I en utredning som tillställts utskottet konstateras att det är en stor utmaning för de behöriga ministerierna att sköta alla aktuella EU-ärenden trots de knappa resurserna. I praktiken måste ministerierna prioritera vissa projekt och intensifiera försöken att påverka i de särskilt viktiga projekten. Det gäller att på ett tidigt stadium av beredningen definiera Finlands nationella intressen och bedöma effekterna av EU:s politik, så att vi kan göra en prioritering och fokusera på de viktiga projekten.

Det är viktigt att stärka de nationella parlamentens ställning, inte minst med tanke på den politiska bedömningen av besluten och för att öka acceptansen för besluten. Även om nästan alla medlemsstaters parlament deltar i beredningen av EU-ärendena är det endast i få medlemsstater som parlamentet deltar fullt ut i besluten på det sätt som den finländska riksdagen. Finlands system för beredning av EU-ärenden bygger på grundlagen och garanterar riksdagen rätt att delta i beredningen. Utskottet vill i detta sammanhang också fästa uppmärksamhet vid att utskottet, vid sidan av de egentliga EU-ärendena, så gott som varje vecka får information av jord- och skogsbruksministeriet om aktuella EU-frågor, vilket underlättar uppföljningen.

Förbättrad samordning av beslutsprocesserna

Som ovan sagts sker beredningen av EU-ärendena i de behöriga ministerierna. Samordningen sker i första hand på sektionsnivå och i EU-ministerutskottet. I de frågor där riksdagen har behörighet tas Finlands hållning i rådet fram i samarbete mellan statsrådet och riksdagen.

Utskottet understryker att det på senare år funnits klara brister i samordningen av ståndpunkterna. För att öka och maximera Finlands inflytande måste samordningen ske med bättre framförhållning och systemet täcka alla områden. Samordningssystemet får inte förbigås i någon viktig EU-fråga. Också tjänstemannaberedningen bör ända från projekthinledningen samordnas mellan ministerierna. De beredande sektionernas rutiner och metoder måste utvecklas

och regelbundna möten hållas inom samtliga sektorer. De som genom sektionsarbetet deltar i åsiktsbildningen måste se till att de framförda ståndpunkterna har politiskt stöd hos ministeriets ledning.

Utskottet omfattar det redogörelsen säger om att hörandet av olika intressentgrupper och medborgarsamhället i olika skeden av processen, medräknat i sektionerna, bör knytas närmare beredningen av EU-ärenden. På så sätt får man omfattande information om hur olika lagstiftningsprojekt och andra projekt påverkar medborgarna, företagen och andra aktörer.

Utskottet understryker att det är en absolut förutsättning att riksdagen informeras i ett tillräckligt tidigt skede för att dess ställning inom det nationella systemet för beredning av EU-ärenden ska tryggas. I likhet med redogörelsen menar utskottet att riksdagens deltagande i utarbetandet av Finlands ståndpunkter är en styrka som gör Finlands ståndpunkter hållbara vid förhandlingarna på EU-nivå och garanterar att de har ett omfattande politiskt stöd i hemlandet. Diskussionen om EU:s demokratiska legitimitet har ytterligare accentuerat betydelsen av att de nationella parlamenten deltar i behandlingen av EU-ärenden.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid att tidsplanen för behandlingen av EU-ärenden ofta är snäv med tanke på samordningen och på att riksdagen ska kopplas in. I redogörelsen över EU-inflytandet 2009 fäste man särskild vikt vid att EU-ärenden förs till riksdagen för behandling på det sätt som grundlagen förutsätter. Riksdagen får dock fortfarande EU-ärenden alltför sent. Målet måste vara nolltolerans i det här avseendet. I samarbetet med riksdagen är det viktigt att komma ihåg att trygga förhandlingsutrymmet i fråga om ståndpunkter som har formats i ett tidigt skede, och att när förhandlingarna fortskrider bör Finlands ståndpunkt även kunna preciseras skyndsamt.

Utskottet poängterar särskilt starkt att Finland vid sidan av den egentliga beredningen av EU-ärenden måste göra kraftiga satsningar på påverkan i ett tidigt skede. Den nationella beredningen måste lägga stor vikt vid en aktivt förut-

seende och strategisk planering och vid att föra fram egna, nationella initiativ. Finland måste ta egna initiativ för att främja sina intressen. Trots att samordningssystemet i huvudsak inriktas på utarbetandet av ståndpunkter för behandlingen i rådet, är samordningen ett nödvändigt element i strävan att påverka i ett tidigt skede. De aktörer inom kommissionen som är centrala med tanke på påverkan bör identifieras, varvid särskild uppmärksamhet fästs på kommissionens generalsekretariats samordnande roll. Påverkan bör anpassas tidsmässigt till ett tillräckligt tidigt skede och den bör vara en fortgående verksamhet. Också kontakterna med de andra medlemsstaterna måste byggas ut och det krävs större aktivitet när det gäller bildandet av koalitioner och påverkan. Utskottet omfattar redogörelsens uppfattning att Finlands viktigaste utvecklingsbehov inom påverkan i EU:s institutioner gäller en tillräckligt tidig påverkan i riktning mot såväl kommissionen som Europaparlamentet.

Utskottet fäster också uppmärksamhet vid att Europaparlamentets makt ökat ytterligare. Även om rådets ordförandeland har den mest centrala rollen gentemot Europaparlamentet, är det viktigt att följa med parlamentets ställningstaganden och att informera parlamentets centrala aktörer om Finlands ståndpunkter och om eventuella nationella specialfrågor. Samarbetet med de finländska ledamöterna i syfte att främja Finlands intressen bör utvecklas ytterligare.

Bedömning av EU:s jordbruks- och landsbygdspolitik

Utskottet konstaterar att jordbrukspolitiken i Finland bygger på de stödformer som EU:s gemensamma jordbrukspolitik erbjuder, dvs. unionens helfinansierade direktstöd (första pelaren) och de delfinansierade kompensationsbidragen och miljöstöden för jordbruket (andra pelaren). Dessa stöd har under de senaste åren utgjort cirka 70 procent av det totala stödet till jordbruket. Det är således av stor vikt för jordbruket att Finlands synpunkter får genomslag i EU:s jordbrukspolitik. Därtill är de nationella stödssystemen (artiklarna 141 och 142 i anslutningsfördrä-

get) av stor betydelse för lönsamheten och produktionsvolymerna.

År 2012 uppgick de sammanlagda jordbruksstöden till cirka 2 miljarder euro, vilket motsvarade 34 procent av den totala omsättningen för vårt jordbruk. Utskottet fäster uppmärksamhet vid att EU:s jordbrukspolitik inte är anpassad till jordbruk i nordliga områden med övervägande små gårdar. Finland betalar nästan 60 procent av stödet till det finländska jordbruket, medan drygt 40 procent kommer från EU:s jordbruksbudget. Å andra sidan kan man göra gällande att Finland lyckats tämligen väl i fråga om jordbruksfinansieringen från EU. I förhållande till jordbruksproduktionens värde och befolkningsmängden har Finland under programperioden 2007—2013 varit en av de största stödtagarna, även om det som sades ovan endast delvis har kompenserat för de särskilda förhållandena i landet.

Det finländska jordbrukets andel av värdeökningen för hela EU:s jordbruksproduktion under programperioden 2007—2013 var i genomsnitt 0,9 procent brutto. Under samma tid fick Finland likväl 1,6 procent av EU:s sammanlagda jordbruksstöd. Finland får också en större andel av EU:s jordbruksstöd än befolkningsmängden skulle förutsätta. Under programperioden 2007—2013 fick Finland i genomsnitt 160 euro per invånare i EU-jordbruksstöd, medan motsvarande belopp för EU-27 var 110 euro. En tredjedel, dvs. mer än EU-genomsnittet, av detta har utgjorts av stöd för landsbygdsutveckling, en stödform som är viktig för Finland.

Jordbruksstöden, deras karaktär och storleksordning har under den tid Finland varit EU-medlem haft en ytterst stor betydelse för jordbrukets konkurrens- och produktionsmöjligheter i olika delar av landet och under olika produktionsförhållanden. Utskottet påpekar att den gemensamma jordbrukspolitikens CAP-stöd (första pelaren) är särskilt viktiga för spannmåls- och nötkreatursgårdarna i Finland. Utan CAP-stöden skulle spannmålsodlingens lönsamhet rasa och den odlade arealen, särskilt produktionen av brödsäd och oljeväxter, minska kraftigt. Det produktionsrelaterade CAP-stödet har å sin sida stor

betydelse för utbudet av inhemskt nötkött. Ur Finlands synvinkel är det också viktigt att den andra pelarens miljöstöd och kompensationsbidrag får en fortsättning. Andelen stöd under den andra pelaren är klart högre i Finland än i många andra EU-länder. Dessa stöd är samtidigt mycket viktiga för jordbrukets totala inkomstbildning.

Utskottet konstaterar att den jordbruksreform som EU:s ministerråd beslutade om i juni 2013 inte har några särskilt stora konsekvenser för jordbruksproduktionen eller jordbruksmarknaden i Finland. Det avtal som är resultatet av flera års förhandlingar lägger grunden för den gemensamma jordbrukspolitikerna för 2015—2020. Jordbrukspolitikerna ska bli miljövänligare och stöden fördelas jämnare mellan medlemsstaterna. Nyheterna innebär en fortsättning på de föregående reformerna, som syftar till att minska jordbrukets miljöbelastning. Med hänvisning till det som sägs nedan anser utskottet det också till denna del som nödvändigt att reformen inte ökar jordbrukarnas eller förvaltningens administrativa bördor.

De nordliga förhållandena i Finland beaktades åtminstone delvis i nivån för de produktionsbundna stöden, definitionen av mindre gynnade områden och kraven på ett mer miljöanpassat jordbruk, så förhandlingsresultatet kan anses vara fördelaktigt för det finländska jordbruket. Utskottet fäster dock uppmärksamhet vid att det absoluta värdet av jordbruksstöden minskar under de kommande åren, så en allt större andel av jordbrukets omsättning måste hämtas från marknaden. Marknaden kommer alltså i ökande grad att styra utvecklingen för jordbruksproduktionen, inkomsterna och lönsamheten. Det är mycket viktigt att förbättra primärproduktionens ställning i livsmedelskedjan.

Den gemensamma jordbrukspolitikerna är EU:s mest integrerade politikområde. Statsrådets redogörelse är dock inte särskilt detaljerad i behandlingen av den gemensamma jordbrukspolitikerna, varken i fråga om innehållet i politiken eller finansieringen av den. Redogörelsen innehåller närmast ett utkast med principer som den gemensamma jordbrukspolitikerna bör följa i framtiden, och den betonar starkt vissa välkända

men mycket viktiga frågor, t.ex. vikten av att jordbruksproduktionen fortsätter i alla delar av unionen, livsmedelssäkerhetens betydelse och de globalt minskande naturresurserna.

Utskottet har i ett utlåtande (JsUU 4/2013 rd — U 69/2011 rd) konstaterat att den gemensamma jordbrukspolitikens interna fördelning av stöden bygger på produktionshistorien för mer än 20 år och inte motsvarar de krav som ställs på jordbruket med hänsyn till att politiken ska tillämpas i 27 olika medlemsländer med föränderliga marknader. Målet måste i enlighet med regeringsprogrammet därför vara att EU:s interna stödfördelning ska korrigeras för att bättre beakta särdragen och produktionsförhållanden i olika medlemsländer och områden så att de särskilda förhållandena i vårt land blir beaktade. Finland måste ha som mål att EU-stöden och de nationella stöden utformas så att de tar hänsyn till det finländska jordbrukets särskilda behov och att säkerställa en lönsam livsmedelsproduktion i Finland också i framtiden.

I redogörelsen konstateras att den gemensamma jordbrukspolitikens och den gemensamma livsmedelsmarknaden förutsätter en gemensamt fastställd politik för jordbruksstöden. I likhet med redogörelsen anser utskottet att stöden bör fördelas så att de verkligen kan påverka produktionen. Miljöstöd bör betalas för den nivå som överskrider normal lagstiftning, och stöden bör klarare än för närvarande vara miljöinriktade och sporra till vattenskydd. Jordbrukspolitikens bör också syfta till att reformera regleringen till den del det behövs, framför allt när det gäller att förenkla lagstiftningen och göra stödsystemet kostnadseffektivt. Vidare måste EU i sin jordbrukspolitik ha beredskap för en fortsatt avreglering av världshandeln med jordbruksprodukter.

Med hänvisning till det som sagts ovan ser utskottet också av ekonomiska skäl det som nödvändigt att konkreta åtgärder vidtas för att förenkla systemet och minska byråkratin inom såväl jordbrukspolitikens som landsbygdsutvecklingen. Lagstiftningens struktur måste i fortsättningen alltmer inriktas på att man på unionsnivå i första hand beslutar om principer och mål.

Medlen och förfarandena ska i högre grad avgöras av medlemsstaterna själva.

Utskottet understryker att ett av huvudmålen för den gemensamma jordbrukspolitikens fortsättningsvis bör vara att bevara jordbruksproduktionen inom hela unionen, inklusive sådana områden som är mest avlägset belägna och områden med svåra naturförhållanden. De nationella stöden 141 och 142, som avtalades vid Finlands anslutningsförhandlingar, måste bevaras. Stöden kompletterar unionens politik och är en kompensation för Finlands särförhållanden. Utskottet konstaterar att lagstiftningstexten om övergångsbestämmelserna för EU:s gemensamma jordbrukspolitik har en bestämmelse om att Finland under den kommande programperioden kan fortsätta bevilja nationellt stöd till de produktionsområden som hittills fått stöd enligt artikel 141 i anslutningsfördraget. Stödsystemen bör enligt redogörelsen vara så enhetliga som möjligt och trygga förutsättningarna för jordbruksproduktion även i södra Finland, utan att stödsystemet för norra Finland försvagas.

I likhet med redogörelsen poängterar utskottet att jordbrukspolitikens i allt högre grad också är naturresurspolitik. Den globala konkurrensen om naturresurserna skärps, jord och vatten för produktion blir en bristvara och efterfrågan på biomassa ökar. Finlands nationalekonomi grundar sig i hög grad på naturresurserna och det mervärde som de ger. Särskilt genom den innovativa bioekonomin, som baserar sig på förnybara naturresurser skapas möjligheter att upprätthålla en ekonomisk tillväxt. Såväl Finland som EU måste utnyttja dessa möjligheter.

Det är också viktigt att utvecklingen av landsbygden, vid sidan av den traditionella gemensamma jordbrukspolitikens, får större utrymme i EU:s jordbrukspolitik. Före följande förhandlingar är det enligt redogörelsen nyttigt att föra en nationell principdiskussion om omfattningen av sammanhållningspolitiken när det gäller mera utvecklade regioner inom unionen. Samtidigt kan det göras en bedömning av hur det med tanke på den totala nyttan för Finland är mest ändamålsenligt att uppfylla de nationella region- och strukturpolitiska målen med hjälp av EU:s sam-

manhållningsstöd, och hur de särdrag som gäller Finlands avsides läge och glesa bosättning effektivare kan beaktas i EU:s sammanhållningspolitik.

Utskottet understryker att specialstöden för nordliga glest befolkade områden är en särskilt viktig fråga för Finland. De speciella förhållandena i dessa områden måste beaktas när finansieringen fastställs. Likaså är det viktigt att ta hänsyn till EU:s långa gräns mot Ryssland och till det europeiska territoriella samarbetsmålet och det europeiska grannskapsinstrumentet. Sammanhållningspolitiken bör kraftigare koppla an till konkurrenskraften och det innovativa arbetet i Europa. Den bör skapa förutsättningar för att stärka konkurrenskraften, öka sysselsättningen och förbättra kompetensen. Den region- och strukturpolitiska finansieringen måste klart riktas också till att främja innovationer, skapa nya jobb och stärka kompetensen och till att än starkare främja en lågkolekonomi och förebygga social marginalisering.

Utskottet konstaterar att förbättrad livsmedelssäkerhet måste vara ett centralt mål också i framtiden. Särskild vikt bör läggas vid förpackningsmärkning av livsmedel. Med hjälp av märkningen identifieras produkternas ursprung och produktionskedja. Utskottet betonar att dessa krav också bör gälla importen från tredjeländer. För att säkerställa att förpackningsmärkningarna är korrekta är det av högsta grad att produkterna kan spåras genom hela kedjan och också över de nationella gränserna. Medlemsstaterna ska kunna anpassa genomförandet av lagstiftningen, övervakningen och resursfördelningen utifrån vetenskaplig riskbedömning, nationell övervakningspraxis och nationella förhållanden och risker. Det finländska samhället och den finländska konsumenten sätter stort värde på livsmedelssäkerhet och etiskt hållbar livsmedelsproduktion. Det är ytterst viktigt att vi till alla delar kan lita på säkerheten.

Utskottet menar att redogörelsen borde ha gjort en mer omfattande bedömning av miljöfrågornas kopplingar till livsmedelssäkerheten och livsmedelsproduktionen, och i synnerhet till en trygg livsmedelsförsörjning, dvs. till hur vi glo-

balt och för en växande befolkning kan producera tillräckligt med säker mat på ett hållbart sätt.

I likhet med redogörelsen menar utskottet att den gemensamma fiskeripolitiken bör säkra hållbart fiske och en förebyggande och ekosystembaserad fiskeriförvaltning. Det långsiktiga målet för fiskeripolitiken bör vara att fiskbestånden återhämtar sig och uppnår en nivå som är högre än den maximala hållbara avkastningen. Hållbart laxfiske främjas särskilt genom en förvaltningsplan för lax i Östersjön och genom begränsningar av drivlinefisket. Samtidigt bör blandfisket minska. Fiskeripolitiken bör regionaliseras så att större hänsyn tas till de särskilda förhållandena och de olika parterna i Östersjöområdet.

Skogsbruket

Utskottet konstaterar att Finlands samhällsekonomi domineras starkt av naturresurserna och det mervärde de ger. År 2012 utgjorde värdet på skogsindustrin omkring 20 procent av Finlands totala export. I ett nationalekonomiskt perspektiv och för att trygga landets exportinkomster är det nödvändigt att främja ett hållbart skogsbruk och säkra den framtida virkesproduktionen.

Beslut om skogspolitiken bör också framgent fattas nationellt i EU-länderna. EU:s inflytande i skogsfrågor har dock ökat på grund av den tilltagande regleringen i energi-, klimat- och miljöfrågor. Detta hotar inkräkta på EU-ländernas beslutsmakt inom skogspolitiken. För att i framtiden undvika att kommissionen vidtar överlappande och ofta motstridiga initiativ inom skogssektorn måste Finland tillsammans med de andra skogrika medlemsländerna ta ett mer aktivt grepp som förespråkare för en heltäckande och hållbar användning av skogarna.

Utskottet betonar att i de fall EU reglerar skogsbruket måste motivet vara att det ger ett klart mervärde. EU bör i sin lagstiftning endast koncentrera sig på nödvändiga frågor som verkligen är väsentliga för skogsbruket. Också i de fallen måste subsidiaritetsprincipen understrykas och de facto följas.

En ytterst viktig fråga för Finland inom energi- och klimatsektorn är skogsbiomassan, som

utnyttjas i ökande omfattning. Det är också på detta område viktigt att det hållbara skogsbruket i Finland kan fortsätta utan överdriven kontroll från EU:s håll. Skogsfrågorna måste granskas som en helhet, inte bara ur ett enstaka politikområdes synvinkel. Det pågående arbetet med EU:s hållbarhetskriterier för biobränslen har visat att om man behandlar användningen av trä uttryckligen för energiproduktion som en fristående fråga, så överförs behörighet inom skogsbruket till kommissionen endast i fråga om ett användningsområde, dvs. genom övervakningen av energifraktionerna. Det behövs inga nya kriterier, eftersom skogsbrukets hållbarhet redan mäts tillräckligt väl genom skogscertifieringen och de indikatorer för ett hållbart skogsbruk som tillämpas i FOREST EUROPE. Nya kriterier skulle ge ökade kostnader och mer byråkrati och försvåra det praktiska arbetet.

En central fråga med tanke på skogsenergin är hur EU kommer att fastställa hållbarhetskriterierna för produktionen av förnybar energi. I ogynnsamma fall realiserar inte konkurrensneutraliteten i utnyttjandet av alternativa förnybara energikällor, och i värsta fall blir följden av de politiska besluten att stenkolen fortsätter att vara det förmånligaste energialternativet. Utskottet konstaterar att energi- och klimatpolitiken i sig behandlas tämligen utförligt i kapitel 11 i redogörelsen. Ståndpunkterna i redogörelsen går i linje med den nationella energi- och klimatstrategi (SRR 2/2013 rd) som godkändes i mars 2013.

Finland måste utsträcka sina mål för bioekonomin över sektorsgränserna och med större kraft än tidigare främja att Finlands ståndpunkter beaktas i såväl internationella som EU-bundna processer. EU måste vara en föregångare inom bioekonomi. Finland bör medverka till att styra forsknings-, utvecklings- och innovationspolitiken så att den främjar bioekonomin. Av det föregående har det framgått att bioekonomin är ytterst väsentlig i jakten på lösningar på de globala problem som beskrivs i redogörelsen, däribland klimatförändringen och de sinande energi- och råvarutillgångarna.

Redogörelsen lyfter fram att den finländska ekonomin är energiintensiv och att det därmed finns en risk för koldioxidläckage. När det gäller EU:s klimatmål fram till 2030 måste Finland skärpa sin ståndpunkt och understryka att man i kampen mot klimatförändringen alltid måste ha en betydande sänkning av utsläppen av växthusgaser som ett bindande mål. Det bör påpekas att handeln med utsläppsätter sporrar till ökad användning av förnybar energi och att man genom nationella beslut och insatser smidigt kan öka den förnybara energins andel på ett sätt som tar hänsyn till medlemsstaternas särdrag. Det är välkommet att statsrådet har som ett tydligt mål att säkerställa en hållbar skogsenergi och se till att denna energi ses som en utsläppsfri energikälla.

Precis som redogörelsen säger har Europas ekonomi utvecklats svagare än de viktigaste konkurrenternas ekonomi. När det gäller de centralaste EU-åtgärderna med tanke på den hållbara tillväxten lyfter redogörelsen fram dels utvecklandet av den inre marknaden, dels frihandelsavtal med de viktigaste samarbetsparterna. Även om den finländska industrins huvudsakliga marknadsområde är EU, så har exporten till länder utanför EU relativt sett en större betydelse för Finland än för många konkurrentländer. Den gemensamma handelspolitiken har gett finländska företag helt nya marknader i tredjeländer. EU:s handelspolitik har dock varit kraftlös. Den måste snabbt få bättre skärpa, och principen om ömsesidigt erkännande måste tas i aktivt bruk. Att stärka konkurrenskraften är det centrala målet för den exportberoende industrin och därmed för hela den finländska ekonomin.

Utskottet menar att EU ska fokusera särskilt på att främja dels konkurrenskraften inom unionen, dels en hållbar tillväxt som bygger på förnybara naturtillgångar. Det måste bli erkänt att skogen är av ytterst stor betydelse för vår samhällsekonomi och för näringslivet och välfärden på landsbygden och glesbygden. Skogens ekonomiska vikt måste tas på allvar också i EU:s skogsrelaterade policyer.

Specialfrågor i anslutning till kontrollen

Det har ovan betonats att den börda som pålagts genom överdriven byråkrati måste lindras omedelbart. I fråga om kontrollen finns många problematiska detaljbestämmelser som bidrar till en orimlig administrativ börda i förhållande till den nytta de ger. Reglering om sådan kontroll finns i synnerhet i följande förordningar:

- Kommissionens förordning (EG) nr 1122/2009 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 73/2009 vad gäller tvärvillkor, modulering och det integrerade administrations- och kontrollsystem inom de system för direktstöd till jordbrukare som införs genom den förordningen och om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1234/2007 när det gäller tvärvillkoren för stöd inom vinsektorn,

- Kommissionens förordning (EG) nr 65/2011 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EG) nr 1698/2005 vad gäller kontroller och tvärvillkor i samband med stöd för landsbygdsutveckling.

Onödig administrativ börda uppstår särskilt genom den ständiga granskningen av små areal-differenser och de ändringar som därigenom måste göras i åkerskiftesregistret. Enligt bestämmelserna måste ändringarna dessutom tillämpas på tidigare år (högst fyra år) och den del av stödet som utbetalats på felaktiga grunder återkrävas. Den administrativa bördan bör minskas genom att låta systemet tillåta större toleranser för differenserna och därmed fokusera på större felaktigheter.

I en utredning som tillställts utskottet sägs att det enligt de utkast till förordning som gäller reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken under åren 2014—2020 i anslutning till andra stöd än arealstöd ska vara möjligt att tillämpa förenklade metoder för verifiering av stödgrunden, däribland kostnadsberäkningsmodeller såsom en standardkostnadsmodell och projektstöd som ges som engångsersättning. I fråga om arealstöd föreslår utkasterna inga ändringar. Det ser ut som om kraven på noggrannhet i åkerskiftesregistret kommer att stramas åt ytterligare, trots att stödet också baseras på stödrättigheter och på stödtak för varje medlemsstat. Det be-

gränsar redan i sig hur mycket stöd som kan betalas ut och förebygger uppkomsten av stora avvikelser. Dessutom är det dyrt att föra de noggranna åkerskiftesregister som EU-bestämmelserna kräver. De årliga kostnaderna för det finländska åkerskiftesregistret uppgår till cirka 3 miljoner euro.

Utskottet ser det som ett avsevärt problem att tillsynsreglerna inte till alla delar finns tillgängliga för stödmottagarna på deras eget modersmål. Praxisen är att kommissionens gemensamma forskningscentrum (JRC) utfärdar en mängd tekniska kontrollanvisningar, som publiceras i form av arbetsdokument eller på slutna webbsidor. Det är omöjligt att ge odlarna uppdaterad information om tolkningar. De djurbaserade stöden är behäftade med liknande problem. Reglerna utgår från att felaktigheter i märkningen och registreringen av djur ska leda till påföljder, även om till exempel ett datum angetts i registret med bara en dags avvikelse. Det äventyrar inte det grundläggande målet med registreringen, dvs. uppföljningen av djursjukdomar, men leder till fullskaliga och orimliga påföljder.

Utskottet konstaterar att de tvärvillkor som är en förutsättning för beviljandet av direktstöd utgörs av de föreskrivna verksamhetskraven samt av kraven på god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden. De föreskrivna verksamhetskraven finns i ett stort antal direktiv som genomförts i medlemsstaterna. Kontrollförordningen utgår från att samtliga villkor ska kontrolleras in i minsta detalj. Den nationella kontrollskyldigheten blir därför ytterst tung, dyr och känslig för misstag. Kontrollskyldigheten återspeglas i ett stort antal finansiella korrigeringar i medlemsstaterna. Det vore t.ex. mer ändamålsenligt att fokusera på kontrollen av nyckelfaktorerna. Utskottet anser att bestämmelserna på detta område måste ändras omedelbart.

Vidare konstaterar utskottet att det tillägg till direktstöden som avtalats i reformeringen av den gemensamma jordbrukspolitiken, dvs. miljöanpassningsstödet, i princip är välkommet. Det innebär dock att stödsystemet utöver de tidigare tvärvillkoren får en stödform som ställer rikligt med krav när det gäller arealer, mindre detaljer

och olika typer av åkrar och andra marker. Det försvårar planeringen av miljöersättningarna, komplicerar villkorssystemet och kan rentav vara till ekonomisk skada för odlarna. Kontrollen av ett miljöanpassningsstöd med så mycket gränser och procentvärden ökar den administrativa bördan för såväl förvaltningen som odlarna. Utskottet menar att den administrativa bördan inte får öka.

Det bör konstateras att skillnaden mellan det de minimis-stöd som tillåts i förordning (EG) nr 1535/2007 och det som tillåts i förordning (EG) nr 1998/2006 (i det förra fallet 7 500 euro under 3 skatteår, i det senare 200 000 euro under samma tid) är så stor att det ekonomiskt sett är meningslöst att för jordbrukets del bestämma om kontrollskyldighet när det gäller stöd som beviljats enligt förordning 1998/2006, eftersom detta stöd beviljats på basis av annat än jordbruk. Dessutom förekommer överlappningar i praktiken mycket sällan, men villkoret ger upphov till onödiga utredningar och praktiska problem. Stöden beviljas för olika ändamål, så att granska och sammanräkna dem som en helhet är i inga avseenden rationellt med hänsyn till något av stöden; de bör tvärtom kontrolleras var för sig.

Som exempel på oproportionellt stor administrativ börda inom utskottets verksamhetsområde kan man också nämna EU-lagstiftningen om kontrollen av den gemensamma fiskeripolitiken (rådets förordning (EG) nr 1224/2009 och den anslutande kommissionens verkställighetsförordningen (EU) nr 404/2011). Kraven i förordningarna lämpar sig dåligt för de finländska förhållandena och genomförandet upplevs som problematiskt och oproportionellt.

Utskottet konstaterar således att den administrativa belastning som EU-lagstiftningen medfört måste lindras omedelbart. Problemet berör såväl enskilda privatpersoner som förvaltningen på olika nivåer. Finland måste vara aktivt och delta bland annat i den nationella beredningen av kommissionens Refit-program. Det är nödvändigt för Finland och för hela EU.

Ställningstagande

Jord- och skogsbruksutskottet anför

att stora utskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 6 november 2013

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Lauri Heikkilä /saf
medl. Heikki Autto /saml
Thomas Blomqvist /sv
Markku Eestilä /saml
Satu Haapanen /gröna
Lasse Hautala /cent

Reijo Hongisto /saf
Anne Kalmari /cent
Kari Rajamäki /sd
Janne Sankelo /saml
Katja Taimela /sd
Tytti Tuppurainen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING

Motivering

I redogörelsen behandlar regeringen fördelar och nackdelar med den europeiska integrationen. Vidare presenteras de grundläggande strategierna i Finlands EU-politik sektor för sektor och målen bland annat i fråga om den ekonomiska och monetära unionen, konkurrenskraften, tillväxten, livsmedelssäkerhetens och den gemensamma landsbygds- och jordbrukspolitiken. Vår regering har i stor utsträckning samma mål för EU-politiken som kommissionen. Man bör dock komma ihåg att det finns större frågor dolda bakom denna dimridå, inte minst strävan till en djupare integrering av EU med målet att skapa en förbundsstat. Det är en utveckling som vi sannfinländare under inga omständigheter kan godkänna.

Sannfinländarnas utskottsgrupp anser det i och för sig positivt att det fästs större uppmärksamhet vid såväl livsmedelssäkerheten som naturresurspolitiken. Men det ska inte drivas igenom till vilket pris som helst, och framför inte på bekostnad av det finska folket, våra odlare eller vår skog. Det är precis vad den sittande regeringen har gjort i och med att den med skattebetalarnas pengar tagit sig för att rädda utländska banker. Vi i Sannfinländarnas utskottsgrupp anser att regeringen fört en ofosterländsk och skadlig politik genom att vara med om stödpaketet till krisande unionsländer.

Till skillnad mot vad regeringen påstår har dessa åtgärder inte tryggt till exempel välfärden eller sysselsättningen i Finland. Vår utskottsgrupp anser att det i själva verket har gått helt tvärtom. Medverkan i dessa stödpaket har inneburit att förutsättningarna för landsbygden och dess invånare i hela landet att klara sig har försämrats systematiskt i flera år genom såväl Europeiska unionens som vår regerings åtgärder. Ytterligare ett tecken på denna utveckling är att det stöd Finland får kommer att sjunka betydligt under den kommande programperioden. Od-larnas inkomstnivå är redan så låg att de inte har

möjlighet att göra behövliga nyinvesteringar. Vår utskottsgrupp delar inte heller regeringens linje att utvidgningen av EU ska stödas villkorslöst. Unionens utvidgningssträvanden måste granskas med kritiska ögon, eftersom en utvidgning innebär ytterligare åtstramningar i den gemensamma jordbrukspolitiken. Det ger i sin tur ytterligare negativa verkningar för vårt jordbruk, där lönsamheten redan i dag är svag. Inte minst blir det än svårare för familjeodlingarna att överleva. Så borde det inte vara, utan familjebruken bör ses som ett viktigt led i livsmedelskedjan, en grupp som måste uppmuntras i dess arbete för samhällsekonomin och vår självförsörjning när det gäller livsmedel. Å andra sidan måste man också räkna med att andra EU-krav och kommande lagstiftningsprojekt kan öka byråkratin, kostnaderna och kontrollbehovet i fråga om odlarna.

Den fördjupade integration som regeringen stöder inbegriper också ett hot om att skogspolitiken i ökande grad avgörs på EU-nivå, trots att den i sig inte hör till unionens behörighet. Sannfinländarnas utskottsgrupp vill kraftigt poängtera hur nödvändigt det är att vi också i framtiden kan besluta om skogsbruket och skogspolitiken på nationell nivå. Vi ser inte att unionen skulle ha något mervärde att ge medlemsländerna i skogsfrågor. Det är därför livsviktigt att unionens behörighet inte utvidgas en tum när det gäller skogssektorn. Dessutom anser Sannfinländarnas utskottsgrupp att varje medlemsstat också i fortsättningen själv ska kunna besluta om vilka förnybara energiformer som ska stödas. När riktlinjerna för denna sektorspolitik dras upp bör vi också annars fatta långsiktiga beslut som stödjer vår skogssektor och industri. Det är också av högsta vikt att de nationella förhållandena beaktas i skogspolitiken. Endast därigenom kan vi också på de internationella arenorna försvara vår ståndpunkt att förnybart trä bör gynnas framför till exempel fossila bränslen. Denna sektor måste också i övrigt försvaras med kraft.

Avvikande mening

JsUU 30/2013 rd — SRR 6/2013 rd, E 113/2013 rd

Avvikande mening

Vi anför

att utskottet i sitt utlåtande borde ha beaktat vad som sägs ovan.

Helsingfors den 6 november 2013

Lauri Heikkilä /saf
Reijo Hongisto /saf